

Handboek sociale veiligheid

Inhoudsopgave

<u>1. Inleiding</u>	pag.3
<u>1.1 Wettelijke bepalingen</u>	pag.3
<u>1.2 Visie, normen en waarden</u>	pag.3
<u>1.3 Kaders van onze school</u>	pag.4
<u>1.4 Communicatie naar de omgeving</u>	pag.4
<u>2. Preventie</u>	pag.4
<u>3. Signaleren en monitoren</u>	pag.5
<u>4. Handelen</u>	pag.6
<u>5. Borgen</u>	pag.8
Bijlage 1: werken met een supportgroep	pag.9
Bijlage 2: procedure schorsing	pag.11

1 Inleiding

1.1 Wettelijke bepalingen

Sinds 1 augustus 2015 is de Wet sociale veiligheid van kracht. Scholen krijgen de taak om aan een inspanningsverplichting te voldoen en hierdoor papieren veiligheidsbeleid om te zetten in praktijk. De verplichting bestaat uit het ontwikkelen van een set samenhangende maatregelen, gericht op preventie en het afhandelen van incidenten. Dit beleid dient gevormd te worden met alle betrokkenen van de school en verankerd te worden in de dagelijkse praktijk. In het kader van pesten wordt scholen geadviseerd een anti-pestmethode te kiezen in de geest van de sociaal pedagogische visie.

De situatie in de praktijk van de school verandert voortdurend. Hierom is het van belang om een meetinstrument te gebruiken dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Deze monitoring moet drie soorten vragen bevatten:

Vragen naar het vóórkomen van incidenten op school
Vragen over de veiligheidsbeleving van leerlingen
Vragen over het welbevinden van leerlingen.

Voor ouders en leerlingen is het van belang om een laagdrempelig aanspreekpunt te hebben op school wanneer er gepest wordt. De wet schrijft voor dat iedere school een persoon aanstelt die het beleid tegen pesten coördineert en fungeert als aanspreekpunt. De vertrouwenspersoon wordt hierbij als voorbeeld genoemd.

De Onderwijsinspectie ziet toe op het door de school te voeren sociaal veiligheidsbeleid en het aanstellen van een coördinator. Ook heeft de inspectie toegang tot de monitorgegevens van scholen. Dit stelt de inspectie beter in staat om, voordat er incidenten plaatsvinden, het gesprek aan te gaan met de school. Hierdoor ontstaan steviger handhavingsmogelijkheden ten aanzien van scholen die onvoldoende voor een veilig schoolklimaat zorgen.

1.2 Visie, normen en waarden

Met plezier naar school komen is volgens ons een voorwaarde om optimaal te kunnen presteren. De school is een plaats waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten en op een positieve manier hun sociaal-emotionele vaardigheden kunnen oefenen en uitbouwen. We laten kinderen veel samenwerken, want we zijn ervan overtuigd dat kinderen samen beter leren dan alleen.

De normen en waarden die wij belangrijk vinden zijn samen te vatten in drie regels:

- Op onze school gaan we op een prettige manier met elkaar om;
- Op onze school houden we rekening met elkaar;
- Op onze school gaan we op een nette manier met materialen om.

1.3 Kaders van de school

Onze school ligt in het kerkdorp Laar (Weert). De meeste leerlingen wonen in dit dorp en hebben ook buiten school omgang met elkaar. Dat betekent enerzijds dat er sociale controle is, maar het betekent anderzijds ook dat problemen die buiten school ontstaan, meegenomen worden naar school. Zo nodig werken wij samen met verenigingen om dit aan te pakken.

Er is veel contact tussen school en ouders, waardoor afstemming over het kind gemakkelijk is.

1.4 Communicatie naar de omgeving

Dit handboek is toegankelijk voor alle betrokkenen bij school en zal ter inzage liggen op school, daarnaast is het digitaal in te zien via de website van school.

Het beleid is besproken met medewerkers TSO en BSO.

2. Preventie

We willen op school een prettig leef- en leerklimaat creëren waarin geen plaats is voor pesten. Daarvoor zijn er regels en afspraken nodig op school-, klas- en individueel niveau.

Op schoolniveau:

- Teamleden stralen uit: op deze school gaan we op een prettige manier met elkaar om.
- Teamleden beschrijven de gewenste toekomst.
- Samen met de leerlingenraad beschrijven we de gewenste toekomst: hoe ziet een veilige, vriendschapsgerichte school er uit?
- Samen met de leerlingenraad benoemen we wat al goed gaat en hoe we dat kunnen versterken.
- Er zijn concrete afspraken over wat het team wel en niet tolereert inzake de onderlinge omgang tussen kinderen; alle teamleden houden zich daar aan en spreken elkaar daar - indien nodig - ook op aan.
Vrijwilligers zijn op de hoogte van deze regels en handelen ernaar.
- De coördinator veiligheid zorgt ervoor dat op vaste tijdstippen - bijvoorbeeld tweemaal per jaar - aspecten van het schoolklimaat besproken worden. Hij doet voorstellen aan de teamvergadering, gericht op verbetering van de sfeer in klassen, op het plein, tussen leerkrachten.
- Er is steeds voldoende toezicht op het plein om snel en consequent ingrijpen mogelijk te maken.
- Het aantrekkelijk inrichten van het plein, waardoor alle kinderen zich goed kunnen vermaken.

Op klasniveau:

- De leerkracht straalt uit: in deze klas gaan we op een prettige manier met elkaar om.
- Aan de start van het schooljaar wordt er fors geïnvesteerd in een veilig en prettig klimaat.
- Samen met de kinderen worden groepsregels vastgesteld waaraan strikt de hand wordt gehouden.

- Elke week wordt er een SEO gesprek met de groep gehouden. In dit gesprek wordt besproken wat er goed gaat (elkaar complimenten geven!) en hoe dit versterkt kan worden. Ook wordt besproken waar nog verbetering nodig is. Hieruit wordt een groepsdoel voor de week geformuleerd.
- We zijn op zoek naar een methode SEO die aansluit bij de oplossingsgerichte benadering.

- Het toepassen van vormen van coöperatief leren, waarbij de kinderen die een groepje vormen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het eindresultaat en ieder dat resultaat namens de groep moet kunnen presenteren.
- Het prijzen van kinderen die zich aan de groepsregels houden. De groep belonen als er op dat gebied uitzonderlijke prestaties of extra inspanningen zijn geleverd.
- Het organiseren van collectieve activiteiten die de saamhorigheid en het gemeenschapsgevoel bevorderen.

Op individueel niveau:

- Kinderen die nieuw in de groep komen de eerste maand speciale aandacht schenken (andere kinderen inschakelen bij het wegwijs maken);
- Kinderen met gedragsproblemen en kinderen die het risico lopen geïsoleerd te raken, sociale vaardigheidstraining/gedragstraining geven;
- Kinderen die sociaal onhandig opereren te coachen met het stappenplan van Kids' Skills.

(Tips: "Handboek positieve groepsvorming" en "Grip op de Groep")

De Stichting MeerderWeert heeft een gedragscode opgesteld die onder alle medewerkers is verspreid. De gedragscode beschrijft het gewenste gedrag voor elke medewerker.

Elk jaar investeren wij in een lessenserie "Rots en Water". Tijdens deze lessen leren kinderen om grenzen aan te geven maar ook om niet over grenzen heen te gaan. De lessen worden verzorgd door Punt Welzijn.

Van tijd tot tijd wordt er een ouderavond georganiseerd over een thema dat te maken heeft met sociale veiligheid.

3. Signaleren en monitoren

Er zijn verschillende manieren waarop wij signaleren hoe het gesteld is met de sociale veiligheid van leerlingen.

Kindgesprekken: drie maal per jaar voeren leerkrachten een ontwikkelgesprek met elke leerling. Deze gesprekken worden volgens een vast format gevoerd. Leerlingen reflecteren in de gesprekken op persoonlijke doelen en op leerdoelen. Uiteraard is er een bepaalde opbouw in de gesprekken.

Leerlingenraad: 6-8 maal per schooljaar is er een bijeenkomst met de leerlingenraad. Hierin worden allerlei zaken besproken, o.a. zaken die te maken hebben met sociale veiligheid.

Oudergesprekken: op meerdere momenten in het schooljaar vinden er gesprekken plaats met ouders. Deze worden structureel ingepland en/of op incidentele basis gevoerd. Zowel ouders als leerkrachten kunnen het initiatief nemen voor een gesprek.

Ouderpanel: een jaarlijks wisselende groep ouders komt 2-3 maal bij elkaar om over uiteenlopende zaken te spreken. Zowel teamleden als ouders kunnen onderwerpen inbrengen.

Tevredenheidspeilingen: in een driejaarlijkse cyclus worden er tevredenheidspeilingen uitgevoerd onder personeelsleden, ouders en leerlingen. Veiligheid/pesten is een vast onderdeel van deze peilingen. De uitslag van de peilingen wordt altijd gedeeld met ouders en kinderen. Als er opvallende zaken naar boven komen, dan wordt hier een verbeterplan voor gemaakt.

Viseon: Viseon (Cito) is een leerlingvolgsysteem op sociaal emotioneel gebied. Het wordt tweemaal per jaar ingevuld; in de onderbouw door de leerkracht en in de bovenbouw door leerkracht en leerling. De leerkracht van de bovenbouw gaat hierover (zo nodig) met de leerling in gesprek.

Op schoolniveau wordt er een analyse gemaakt, die besproken wordt in een teambijeenkomst. Vanuit de analyse wordt er bekeken of er vervolgacties nodig zijn.

Incidentenlogboekje: als er in de pauzes incidenten zijn, dan worden deze genoteerd in een logboekje. Elke maand bekijkt de coördinator het logboekje en voert gesprekken. Dit kan zijn met een kind dat vaker in de fout gaat of met een kind dat vaak het slachtoffer is. De leerkracht van het kind wordt hiervan altijd op de hoogte gesteld. Bij een terugkerend patroon worden ook de ouders geïnformeerd.

Coördinator sociale veiligheid: Albert Wijen.

- zicht houden op uitvoeren beleid
- borgen/aanpassen beleid
- logboekje regelmatig bekijken, evt acties
- coördineren projecten en ouderavonden

Vertrouwenspersoon (aanspreekpunt voor leerlingen): Els van de Mortel.

De eigen leerkracht is de eerst aangewezen persoon waar kinderen terecht kunnen als zij zich onveilig voelen of als ze een onveilige situatie constateren. Als zij hierover liever niet met de eigen leerkracht spreken, is Els de vertrouwenspersoon voor alle leerlingen.

GGD/schoolverpleegkundige: Kinderen worden volgens een vast schema gescreend door de GGD. Als de schoolverpleegkundige opvallende zaken constateert, dan worden deze besproken met de leerkracht of IB-er.

4. Handelen

Hoewel we vooral inzetten op preventief handelen, kan het voorkomen dat er een

sociaal onveilige situatie ontstaat. In deze paragraaf beschrijven we hoe we dan handelen.

Pesten

Helaas is het moeilijk pesten helemaal uit te bannen uit een school. Daarom beschrijven we hoe we handelen bij pestgedrag. Ook hier zijn er afspraken op school-, klas- en individueel niveau.

Op schoolniveau:

- Eenvoudige incidenten worden niet genegeerd, maar er wordt 'low-level' op gereageerd.
- Er is een gedragscode voor leerkrachten hoe te handelen als kinderen structureel worden gepest:
 1. Pesten wordt nooit genegeerd: wie zwijgt stemt toe!
 2. We kiezen onverkort de kant van het slachtoffer: ook als deze mogelijk aanleiding geeft, kan dat nooit een vrijbrief zijn voor treiteren.
 3. Gevallen van structureel pesten worden gemeld in de teamvergadering en met elkaar besproken (oorzaken, aanpak).

Op klasniveau:

- De klas wordt altijd betrokken in geval van pesten.
- Er wordt een support groep samengesteld uit klasgenoten (zie bijlage 1).

Op individueel niveau:

- Als er een vermoeden is van structureel pestgedrag, worden ouders ingelicht.
- Bij pestgedrag hanteert de leerkracht een oplossingsgerichte aanpak: niet het beschrijven van wat fout ging en wie de schuldige is, maar samen zoeken naar oplossingen is daarbij de insteek.
- De leerling krijgt hulp van een supportgroep (zie bijlage 1).
- Als blijkt dat interventies niet helpen en de leerling vindt geen aansluiting bij klasgenoten, wordt er hulp ingeschakeld bij Centrum Jeugd en Gezin (CJG). Aan onze school is Karin Boedrij verbonden als Jeugdgezinswerker van het CJG.

Grensoverschrijdend gedrag:

Bij grensoverschrijdend gedrag (bijvoorbeeld schoppen, slaan, brutaal gedrag en/of schelden) volgen wij vaste regels.

- Het kind dat het gedrag vertoont biedt zijn excuses aan;
- Ouders worden altijd gebeld door de leerkracht. Het is namelijk belangrijk dat ouders op de hoogte zijn van het gedrag. Zo kunnen leerkracht en ouders samen één lijn trekken;
- Het kind krijgt straf: het schrijft strafregels of het beschrijft wat er gebeurd is. In beide gevallen zetten ouders hun handtekening onder het strafwerk.

Bij extreem grensoverschrijdend gedrag kan er worden overgegaan tot schorsing. Zie hiervoor bijlage 2.

Rots en Water: Hoewel we Rots en Water graag preventief inzetten, kan er aanleiding zijn deze cursus ook in te zetten als de groepsdynamiek hierom vraagt.

Ouderavonden: als er aanleiding voor is, bijvoorbeeld in verband met grote problemen in een groep, dan organiseren we een ouderavond voor de ouders van de betreffende groep.

5. Borgen

Planning:

Om bovenstaande zaken goed te kunnen borgen worden enkele zaken opgenomen in de schoolkalender:

- Start schooljaar: aandacht voor groepsdynamiek d.m.v. thema Binding en Grip op de groep.
- November: Invullen Viseon
- November: IB-er maakt Viseon analyse en bespreekt dit met de coördinator en de directeur.
- November: Drie bovengenoemde personen bekijken of er acties nodig zijn n.a.v. de analyse. Aansluitend actiepunten bespreken in het team, vastleggen en evalueren.
- Februari/maart: Tevredenheidspeiling wordt afgenomen (actie bovenschools).
- April: Invullen Viseon
- April/ mei: IB-er maakt Viseon analyse en bespreekt dit met de coördinator en de directeur. Directeur maakt analyse van de tevredenheidspeilingen en bespreekt dit met het team.
- Mei: Coördinator, IB-er en directeur komen bij elkaar om acties op de zetten n.a.v. de analyses. Aansluitend actiepunten bespreken in het team, vastleggen en evalueren.
- Maandelijks: Coördinator bekijkt het incidentenlogboekje en gaat in gesprek met leerlingen die vaak genoteerd zijn.
- Bij intervisie, leerling- en groepsbespreking evalueren we incidenten en stellen onszelf daarbij de vraag: hebben we dit goed aangepakt? Kan het de volgende keer anders/ beter?

Scholing:

Meerderweert biedt in zijn huidige scholing een opleiding gedragsspecialist aan. Een leerkracht gaat deze opleiding volgen. Eén leerkracht heeft reeds de Master Sen in het domein gedrag gevolgd.

Gebruik van een checklist voor punten uit de jaarplanning

Bijlage 1: Werken met een supportgroep.

Eerste gesprek met een leerling die het moeilijk heeft

Degene die de interventie begeleidt, voert ook de gesprekken. Eerst wordt er een gesprek gevoerd met de leerling die het moeilijk heeft. In het gesprek wordt niet geprobeerd oorzaken te achterhalen. De insteek is: dit kind is ongelukkig en hier moet iets aan gedaan worden. Hoe krijgen we dat voor elkaar? De aandacht wordt niet gevestigd op het probleem, maar op hoe de situatie eruit zal zien als de kwestie is opgelost, dus op de gewenste toekomst. Belangrijk is om uit te stralen dat je de zorgen serieus neemt en dat je wilt werken aan een oplossing.

Het doel van het gesprek is uit te vinden welke kinderen het meest geschikt zijn voor de supportgroep. Die groep moet bestaan uit leerlingen met wie het kind problemen heeft, leerlingen die bij incidenten aanwezig kunnen zijn geweest en vriendjes.

Voor aanwijzingen voor het gesprek zie blz. 78 e.v. van het boek "Van pesten naar samenwerken".

Een gesprek eindigt steeds op een positieve manier: complimenten voor de manier waarop het kind meewerkt en met de verzekering dat het binnen korte tijd beter zal gaan. Na een week volgt een tweede gesprek.

Eerste bijeenkomst van de supportgroep

De supportgroep kan het beste bestaan uit 5-8 kinderen en wordt samengesteld uit de leerlingen die genoemd zijn door het kind dat ondersteuning nodig heeft.

Het doel van de eerste bijeenkomst is de groep te laten weten dat hun hulp nodig is en om hen te vragen de taak op zich te nemen iemand te helpen, zodat die ook gelukkig is op school. De gespreksleider moet duidelijk maken dat zij zijn gekozen omdat hij/zij denkt dat zij kunnen helpen. De sfeer moet luchtig en optimistisch zijn: niemand wordt op het matje geroepen of beschuldigd.

De groep (en niet de gespreksleider!) komt met ideeën om het kind in kwestie te helpen. Deze ideeën worden opgeschreven met de naam erachter. Kinderen die geen ideeën hebben, kunnen anderen helpen. Een simpel idee als: 'ik zeg elke ochtend "hallo"' is al voldoende. Als alle leerlingen een rol hebben in het plan, dan worden de suggesties samengevat en met de naam van de leerling erbij herhaald.

Zie verder blz. 81 e.v. van het boek "Van pesten naar samenwerken".

Tweede gesprek met een leerling die het moeilijk heeft

Na ongeveer een week volgt een tweede gesprek met de leerling. Nu wordt vooral uitgezocht wat beter is gegaan en wat het kind hier zelf aan heeft gedaan. Hiermee wordt hij gecompimenteerd.

Er wordt besproken wat de leerling gemerkt heeft van de interventies van de supportgroep.

Indien nodig wordt een volgende gesprek afgesproken.

Tweede bijeenkomst van de supportgroep

In deze bijeenkomst kan men laten zien dat er gewaardeerd wordt wat ze doen, zowel individueel als met de groep. Ook moet worden bekeken of de steun van de groep nodig blijft.

Zie verder blz. 87 van het boek "Van pesten naar samenwerken".

Verslagformulier supportgroep

Datum:	Leerling die hulp nodig heeft:	
	Namen supportgroep:	Suggesties/acties:

Bijlage 2:

PROCEDURE REGELING SCHORSING VAN BASISCHOOL SINT FRANCISCUS

Schorsing en definitieve verwijdering van een leerling is een uitzonderlijke maatregel. In principe zal het team van basisschool Sint Franciscus proberen, door in gesprek te gaan met ouders, te zorgen dat een situatie niet zodanig escaleert dat een leerling verwijderd moet worden. Er kunnen echter situaties ontstaan dat de directeur niet anders kan, dan tot schorsing over te gaan.

Bij een negatieve escalatie in het gedrag van een leerling en/of ernstige vertrouwensbreuk met de ouders/verzorgers kan het noodzakelijk zijn een leerling (tijdelijk) van school te verwijderen.

Basisschool Sint Franciscus kent:

1. korte schorsing
2. lange schorsing
3. schorsing in afwachting op een definitieve verwijdering
4. definitieve verwijdering

Voor ouders/verzorgers wiens kind geschorst/verwijderd wordt, zal de regeling in een gesprek overhandigd worden. De beslissing over verwijdering ligt bij het bevoegd gezag.

1 Korte schorsing

De korte schorsing is een maatregel in acute omstandigheden waarbij het noodzakelijk is een leerling onmiddellijk (tijdelijk) te verwijderen. Het is een ordemaatregel. De directeur (of zijn plaatsvervanger) kan namens het bevoegd gezag een leerling schorsen voor maximaal 3 schooldagen. Voordat een leerling wordt geschorst, wordt de directe leerkracht van de leerling geraadpleegd.

De directeur doet namens het bevoegd gezag onmiddellijk mededeling aan de ouders/verzorgers waarna de schorsing schriftelijk wordt bevestigd.

Ook de onderwijsinspecteur en de ambtenaar leerplicht worden schriftelijk in kennis gesteld.

Wanneer de schorsing tijdens schooltijd plaatsvindt, neemt de school de maatregelen die naar redelijkheid nodig zijn om de veiligheid van een ieder te waarborgen als de leerling het schoolgebouw moet verlaten.

Bij het einde van de schorsing hebben de ouders/verzorgers een gesprek met de directeur waarbij eventuele afspraken worden gemaakt en de leerling opnieuw kan worden toegelaten.

2 Lange schorsing

De lange schorsing is een maatregel bij escalatie in het gedrag van de leerling, waarbij ernstige twijfels bestaan of de leerling op de school gehandhaafd kan blijven.

De procedure van een lange schorsing is gelijk aan die van een korte schorsing. De lange schorsing kan maximaal 5 schooldagen omvatten.

Tijdens de schorsing zullen de ouders/verzorgers betrokken worden bij de besluitvorming omtrent het definitief verwijderen of opnieuw toelaten van de leerling op de school.

3 Schorsing in afwachting van definitieve verwijdering

Voordat het bestuur tot definitieve verwijdering overgaat, wordt eerst een schorsing ingelast. Tijdens deze schorsing brengt het bevoegd gezag de ouders/verzorgers, inspectie en eventueel jeugdhulpverlening van deze beslissing op de hoogte.

Intussen kan de school aan zijn inspanningsverplichtingen voldoen d.w.z. in 8 weken proberen een andere onderwijsinstelling te zoeken voor deze leerling. In afwachting van een overplaatsing zal de school zorgen voor onderwijs.

4 Definitieve verwijdering

Een definitieve verwijdering houdt in dat de betreffende leerling geen toegang meer heeft tot de school en wordt uitgeschreven als leerling van basisschool Sint Franciscus.

Tot een definitieve verwijdering wordt besloten:

- Bij zeer ernstige gedragsproblemen die door de school niet meer te behandelen zijn.
- Bij onvoldoende mogelijkheden van de school om het kind adequaat te kunnen helpen.
- Bij een ernstige verstoorde vertrouwensrelatie tussen school en ouders/verzorgers.
- Bij moedwillige fysieke of verbale geweldpleging/bedreiging van leerling/ouders/verzorgers naar medewerkers en leerlingen van basisschool Sint Franciscus.

De directeur stelt in overleg met de direct betrokken medewerkers, waaronder de leerkracht(en) van de leerling, de gronden vast waarom de leerling definitief wordt verwijderd.

De verwijdering kan pas ingaan nadat de ouders/verzorgers door het bevoegd gezag in kennis zijn gesteld van het voorgenomen besluit.

Het bevoegd gezag meldt het besluit tot verwijdering schriftelijk aan de onderwijsinspecteur.

De brief aan ouders/verzorgers bevat tevens de mededeling dat de ouders/verzorgers binnen 6 weken na dagtekening schriftelijk bij het bevoegd gezag om herziening van het besluit tot verwijdering kunnen verzoeken.

Als een verzoek tot heroverweging wordt ontvangen, bevestigt het bevoegd gezag de ontvangst aan de ouders/verzorgers en stelt hen op de hoogte van de verdere procedure nl:

* Het bevoegd gezag neemt zo spoedig mogelijk en na overleg met de inspecteur en desgewenst met andere deskundigen een beslissing over het herzieningsverzoek doch niet eerder dan nadat de ouders/verzorgers in de gelegenheid zijn gesteld opnieuw te worden gehoord en kennis hebben kunnen nemen van de op het besluit betrekking hebbende adviezen.

* Het bevoegd gezag beslist zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 4 schoolweken.

* Het verzoek tot heroverweging heeft geen opschortende werking.

<http://www.steunpuntpassendonderwijs.nl/passend-onderwijs/rechten-en-plichten/rechten-en-plichten-van-de-school/schorsing-en-verwijdering/>